

Openbaar

Zaaknummer: 47582

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Financiële scan Provincie Gelderland

Kernboodschap

De financiële scan laat zien dat ondanks de algemene terugloop in financiële mogelijkheden voor alle gemeenten, de gemeenten Druten en Wijchen nog geen onoverkomelijke financiële problemen kennen. Dat betekent dat de financiële positie van de beide gemeenten de vorming van één nieuwe gemeente niet in de weg hoeft te staan.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
Mei-2020	Verzoek aan provincie tot uitvoeren herindelingscan

Toelichting

De provincie Gelderland heeft in opdracht van de colleges van Wijchen en Druten een financiële scan uitgevoerd. Deze scan verschaft informatie over de financiële stand van zaken van de gemeenten en de financiële effecten van een bestuurlijke fusie tussen deze gemeenten. Deze informatie faciliteert de oriëntatie op de bestuurlijke toekomst van Wijchen en Druten. Het is een onderliggend stuk, vooral bedoeld voor de raadsleden, om bij hun meningsvorming over een bestuurlijke fusie mee te kunnen laten wegen.

Dat wil zeggen: welke financiële kansen en mogelijkheden, maar ook welke risico's zijn er voor de gemeente die na een bestuurlijke fusie zou ontstaan?

De kansen, effecten en mogelijkheden van een bestuurlijke fusie gaan vanzelfsprekend veel verder dan alleen financiële aspecten. In deze scan richten we ons echter alleen op het financiële deel.

In het algemeen worden de financiële mogelijkheden van een nieuwe gemeente voor het overgrote deel bepaald door de financiële positie van de "oude" gemeenten. Hoewel alle gemeenten terugloop in financiële mogelijkheden ervaren, kennen de gemeenten Druten en Wijchen nog geen onoverkomelijke financiële problemen. Dat betekent dat de financiële positie van de beide gemeenten de vorming van één nieuwe gemeente niet in de weg hoeft te staan. Dit betekent niet dat er geen risico's bestaan. Deze zijn er wel degelijk. Beide gemeenten kennen hun eigen specifieke risico's, die worden "meegenomen" naar de nieuwe gemeente.

De scan is gebaseerd op de (concept) jaarrekeningen 2019 en de vastgestelde meerjarenbegrotingen 2020-2023. De onlangs opgemaakte Perspectiefnota's maken hier dus nog geen deel van uit. Ter vergelijking zijn de cijfers over de laatste vijf jaar meegenomen. De conclusies uit de verschillende hoofdstukken van de scan zetten we hieronder uiteen. Voor nadere onderbouwing en toelichting verwijzen we naar de bijlage.

Structureel perspectief

De financiële positie van zowel Druten als Wijchen is voldoende. Wijchen heeft geen sluitende begroting 2020, Druten wel, maar in meerjarenperspectief zijn beide begrotingen, Wijchen zelfs ruim, sluitend. Na consolidatie (samenvoeging) van beide begrotingen ontstaan cijfers die zeer positief afsteken tegen het Gelders gemiddelde. Er ligt echter wel een fors risico bij beide gemeenten en dus ook bij de nieuwe gemeente. Dit risico is erin gelegen dat de lasten in het sociaal domein sterk oplopen. We zien dit in de beide Perspectiefnota's 2020 ook terug in de verwachte negatieve begrotingsresultaten in het meerjarenperspectief. Verder is het structurele beeld sterk afhankelijk van de keuzes van het nieuwe bestuur op het gebied van beleidsharmonisatie.

Effect algemene uitkering

Een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen leidt tot een inkomstenderving van € 350.000 op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit wordt voor het overgrote deel veroorzaakt doordat één van de maatstaven in de verdeling van het gemeentefonds een "vast bedrag per gemeente" is. Deze bedraagt ca. € 390.000 per gemeente. Wanneer twee gemeenten fuseren, ontvangt de nieuwe gemeenten maar één keer € 390.000. Door diverse kleine verschillen in overige maatstaven verwachten we een plus van ca. € 40.000.

Effect bestuurslaag

Bij een bestuurlijke fusie veranderen de bestuurskosten van de nieuwe gemeente ten opzichte van de oude gemeenten. Er is nog één raad, één burgemeester en één college van burgemeester en wethouders. Op basis van het inwoneraantal wordt het aantal raadsleden bepaald, alsmede de vergoeding die zij hiervoor ontvangen. Het aantal wethouders is binnen een bandbreedte van 2 tot 7,7 fte door de raad te bepalen. Een exacte berekening is op dit moment dus niet te maken, maar uitgaande van 6 wethouders is een besparing op de huidige bestuurslaag in te schatten van zo'n € 200.000.

Lokale lasten

De belastingdruk in de gemeenten Druten en Wijchen verschilt onderling weinig. Vooral door de stijging in de begroting 2020 liggen in de gemeente Wijchen de tarieven voor OZB wat hoger. Dit is vooral zo bij de niet-woningen. De nieuwe gemeenteraad zal uiteindelijk de keuzes moeten maken voor de tarieven voor de fusiegemeente. Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst voor de gemeente zullen de effecten voor individuele huishoudens zeer beperkt zijn.

Kapitaalgoederen

Kijken we naar buiten in Druten en Wijchen, dan zien we dat het onderhoudsniveau in de buitenruimte vergelijkbaar is (wegen, groen, verlichting, riool en vastgoed). De systematiek verschilt wel van elkaar. In Wijchen wordt jaarlijks gespaard in een voorziening om toekomstige vervangingen te kunnen bekostigen. In Druten worden vervangingen, met uitzondering van riolering en onderhoud vastgoed, met geleend geld bekostigd. Daarnaast hanteren de beide gemeenten andere definities van wat onderhoud is en wat vervanging.

Incidenteel perspectief

De nieuwe gemeente ontvangt bij een bestuurlijke fusie een vergoeding voor overgangskosten/frictiekosten. Dit bedrag komt op basis van de septembercirculaire 2019 uit op zo'n € 6,4 miljoen. Vanaf het jaar voorafgaand aan de fusie wordt deze vergoeding in vijf jaar uitgekeerd. Een deel van de kosten die hieruit betaald zouden

moeten worden, zijn al genomen bij de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Het is dan ook aannemelijk dat de frictiekostenvergoeding (ruim) voldoende is voor zaken zoals voorbereidingskosten, (tijdelijke) voorzieningen t.b.v. huisvesting en integratie beheer- en beleidsplannen.

Balanspositie

Bij de balansverhoudingen is het verschil tussen Druten en Wijchen het grootste. Wijchen heeft een relatief beperkte schuld, haar investeringen zijn grotendeels gefinancierd met eigen geld. Druten heeft veel meer gebruik moeten maken van het aantrekken van leningen om haar investeringen te financieren. Dat hoeft voor de financiële houdbaarheid van de nieuwe gemeente geen probleem te zijn. Wanneer de gemeente binnen de begroting voldoende ruimte heeft gereserveerd voor de rentelasten kan de gemeente prima aan haar verplichtingen voldoen. Het is wel zo dat bij eventuele renteschommelingen de financiële risico's een stuk groter zijn.

Weerstandvermogen

Van beide gemeente is het weerstandsvermogen voldoende. Een goede vergelijking in de diepte is niet mogelijk. Weliswaar lijkt het weerstandsvermogen van Druten aanmerkelijk beter. Maar de gemeenten hanteren verschillende uitgangspunten bij het bepalen van de weerstandscapaciteit. En de weergave van de risico's van beide gemeenten verschilt.

Bouwgrondexploitaties

De huidige grondexploitaties van de beide gemeenten kennen geen onoverkomelijke risico's. De te verwachten verliezen zijn reeds afgedekt met voorzieningen op de balans. Grote winsten worden ook niet verwacht. De focus ligt meer op de toekomst. Zowel Druten als Wijchen kennen een grote woningbouwopgave: samen meer dan 2000 woningen bouwen voor de komende 10 jaar.

Gevolgen

De financiële scan op Druten en Wijchen laat overeenkomsten en verschillen zien. Als de raden kiezen voor een bestuurlijke fusie, dan hebben we keuzes te maken om de verschillen te overbruggen.

Momenteel vallen beide gemeenten onder het 'repressieve' toezicht van de provincie, wat de minst zware toezichtvorm betreft. Wanneer beide gemeenten kiezen voor een bestuurlijke fusie en hiertoe een herindelingsontwerp vaststellen, dan vallen de gemeenten onder het 'preventief' toezicht. Vanaf dat moment toetst de Provincie besluiten op het financiële belang. Dit toezicht moet voorkomen dat besluiten erg nadelig uitpakken voor de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente.

Communicatie

De scan van de Provincie is een openbaar stuk. De provincie plaatst de scan op de de website.

Uitvoering of Vervolgstappen

Op 7 juli is er een gezamenlijke radenbijeenkomst Druten en Wijchen gepland. Tijdens deze bijeenkomst betrekken we ook de financiële scan.

Geheimhouding:

Niet van toepassing